UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET
Naučno-nastavno vijeće

Broj: 06-200-001-887/26
Zenica, 14.07.2026. godine

Na osnovu člana 70. stav (4) tačka e) a u vezi sa članovima 132., 133., i 134. Zakona o visokom obrazovanju („Službene novine ZDK", broj: 12/22, 15/24-Autentično tumačenje, 5/25 i 12/26), člana 113. stav 1. tačka c) a u vezi s članom 346. Statuta Univerziteta u Zenici (Prečišćen tekst) i Procedure za preispitivanje i inoviranje studijskih programa na Univerzitetu u Zenici, na prijedlog Radnog tima za pripremu prijedloga izmijenjenog i dopunjenog teksta (preispitivanje/inoviranje) nastavnog plana i programa za I (prvi) i II (drugi) ciklus studija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Zenici, Naučno-nastavno vijeće Ekonomskog fakulteta Univerziteta u Zenici na svojoj 07/26 redovnoj sjednici, održanoj 14.07.2026. godine, donijelo je

O D L U K U
o usvajanju Inoviranog Nastavnog plana i programa II (drugog) ciklusa studija na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Zenici studijskog programa/odsjeka: Lokalni ekonomski razvoj i politika

Član 1.
Usvaja inovirani Nastavni plana i programa II (drugog) ciklusa studija studijskog programa/odsjeka Lokalni ekonomski razvoj i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Zenici.

Član 2.
Sastavni dio ove odluke je Inovirani Nastavni plan i program II (drugog) ciklusa studija studijskog programa/odsjeka Lokalni ekonomski razvoj i politika na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Zenici, s primjenom od akademske 2026/2027. godine.
Inovirani Nastavni plan i program iz prethodnog člana sadrži manje od 20% promjena u studijskom programu.

Član 3.
Za realizaciju odluke zadužuju se Prodekanesa za nastavu i studentska pitanja i Studentska služba Fakulteta.

Član 4.
Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Dostavljeno:
1x Prodekan za nastavu i studentska pitanja
1x Prorektor za nastavu i studentska pitanja
1x Studentska služba
1x Oglasna ploča i Web Fakulteta
1x arhiva NNV-a

PREDSJEDAVAJUĆI
NAUČNO-NASTAVNOG VIJEĆA

Prof. dr. sc. Nedžad Polić

UNIVERZITET U ZENICI / UNIVERSITY OF ZENICA

EKONOMSKI FAKULTET / FACULTY OF ECONOMICS

INOVIRANI NASTAVNI PLAN I PROGRAM
II (DRUGOG) CIKLUSA STUDIJA

ODSJEK: **LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ I POLITIKA**

Zenica, juli 2026. godine

SADRŽAJ

I. UVODNE NAPOMENE……..……....3

II. NASTAVNI PLAN - studijski program .....……..…9

III. NASTAVNI PROGRAM - odsjek .....……..... 10

Prilog 1. OPIS IZMJENA I DOPUNA STUDIJSKOG PROGRAM……..31

1.UVODNE NAPOMENE

1. OPĆE INFORMACIJE		
1.1. Naziv studijskog programa	Lokalni ekonomski razvoj i politika	
1.2. Šef studijskog programa	-	
1.3. Nivo studijskog programa		I ciklus: Dodiplomski
		II ciklus: Postdiplomski
		III ciklus: Doktorski
1.4. Akademski/stručni naziv po završetku studija	Magistar ekonomije (*MA*) sa naznakom odsjeka: Lokalni ekonomski razvoj i politika	

2. OPĆI DIO	
3.1. Naučno/umjetničko područje studijskog programa	Ekonomska teorija i politika
3.2. Trajanje studijskog programa (postoji li mogućnost studiranja na daljinu, vanrednog studija i sl.)	Dva semestra - jedna školska godina. Ne postoji mogućnost studiranja na daljinu, dok postoji mogućnost redovnog i samofinansirajućeg studija. Oblik realizacije nastavnog procesa je izmjenjen iz klasičnog u mješoviti oblik realizacije što znači da uz klasični način održavanje nastave moguće je uz odluku Naučno-nastavnog vijeća Ekonomskog fakulteta, određeni dio nastave održati on line.
3.3. Minimalni broj ECTS bodova potreban za završetak studija	Minimalan broj ECTS bodova potreban za završetak studija je 60.
3.4. Uslovi upisa na studij	Završen I ciklus studija sa 240 ECTS bodova, ekonomskog smjera.
3.5. Ishodi učenja	1. Razumjevanje funkcioniranja, razvoja lokalne i regionalne zajednice i njene uprave sukladno europskoj povelji o njenom razvoju, što je stavljeno u prvi plan razvoja EU, gdje su razvojni projekti lokalne zajednice stavljeni u prioritet (izrada, finansiranje i sufinansiranje, moritoring, evaluacija i razvojne intervencije). 2. Ovladavanje vještinama i suvremenim alatima ekonomske analize i programiranja lokalnog ekonomskog razvoja po metodologiji uobičajenoj u Europskoj uniji. 3. Studenti će biti osposobljeni za rad na istraživanju, analizi i programiranju ekonomskog razvoja, projektiranju i dizajniranju osnovne lokalne samouprave kao pravno-političke i sistemske institucije i regije. 4. Koncepti razvitka i promocije malog i srednjeg poduzetništva, promocija lokacije i infrastrukture, potporne institucije LER-a (poduzetnički centri, poduzetnički inkubatori, poduzetničke zone, lokalne garancijske agencije, itd.), monitoring i evaluacija LER-a i razvojnih intervencija. 5. Razumjevanje i primjena participativne dijagnostike, procesa planiranja i integrativnog planiranja, monitoringa, evaluacije i participativnog benchmarkinga. Strateško planiranje LER-a, razumjevanje koncepta situacione, PEST i SWOT analize i načini njihove primjene za definiranje strategije LER-a. 6. Utvrđivanje stabla ciljeva razvoja lokalne zajednice i mjera za njihovo ostvarenje. 7. Utvrđivanje i kreiranje strukture i sadržaja dokumenta sa strategijom LER-a, operativnog plana i razrade programskog dokumenta LER-a, procedura osnivanja učinkovitih tijela za LER, bitni elementi za učinkovitost tijela za LER. Koncept LER-a EU, učešće javnosti i komunikacijska strategija u realizaciji LER-a, koncept izrade logičkog okvira razvojne intervencije u LER-u, primjeri dobre prakse u LER-u i studije slučaja.
3.6.Mogućnost zapošljavanja (popis mogućih	Općine, kantoni, regije, entiteti, razvojne agencije, razvojni instituti, zavodi za planiranje i programiranje razvoja, razvojni fondovi u zemlji i EU, kompanije

poslodavaca) i mišljenje organizacija vezanih za tržište rada o primjerenosti predviđenih ishoda učenja (priložiti)	(privatne i javne). U svim navedenim subjektima studenti ovog smjera mogu biti u funkciji izrade razvojnih projekata i poveznica sa razvojnim fondovima u EU.
3.7. Mogućnost nastavka studija	Završetkom II ciklusa studijskog programa omogučava se nastavak na III ciklusu studija iz oblasti ekonomije.
3.8. Kod prijave SP II ciklusa navesti dodiplomske studije predlagača ili drugih ustanova u BiH s kojih je moguć upis na predloženi diplomski studij	Fakulteti koji obrazuju sve ekonomske profile sa 240 ECTS bodova, stiću uslov za upis na predmetnom studijskom programu.

3. OPIS STUDIJSKOG PROGRAMA		
4.1. Popis obaveznih i izbornih predmeta s brojem sati nastave potrebnih za njihovu izvedbu i brojem EC(A)TS bodova-nastavni plan (prilog: Tabela 2)		
4.2. Opis svakog predmeta-nastavni program (prilog: Tabela 3)		
4.3. Struktura studija (broj semestara, veličina grupa za predavanja i vježbe/seminare)	Studijski program traje dva semestra, neće biti vježbe, nego izrada seminarskih radova.	
4.4. Uslovi upisa u sljedeći semestar	Nema	
4.6. Popis predmeta i/ili modula koji će se izvoditi i na stranom jeziku (navesti jezik)	Nema	
4.7. Završetak studija:		
a) Način završetka studija		
	Završni rad- master rad	
b) Uslovi za odbranu završnog/diplomskog rada	Položeni svi ispiti i odbranjeni seminarski radovi.	
c) Postupak odbrane završnog/diplomskog rada	Javna odbrana pred komisijom od četiri člana, pri čemu jedan od članova komisije je imenovani mentor na radu.	

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

NASTAVNI PLAN STUDIJSKOG PROGRAMA: LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ I POLITIKA

Šifra predmeta	R. br.	NAZIV PREDMETA	I semestar (zimski)				NASTAVNIK/SARADNIK
			P	V	LV	ECT(A)S	
06K47-005	1.	**PRIMIJENJENE KVANTITATIVNE I KVALITATIVNE METODE U EKONOMIJI**	**60**	**-**	**-**	**7,5**	
06K19-029	2.	**INDUSTRIJSKA POLITIKA**	**60**	**-**	**-**	**7,5**	Prof. dr. sc. Nerma Čolaković-Prguda; Doc. dr. sc. Sead Talović
06K19-027	3.	**MONITORING I EVALUACIJA RAZVOJNIH PROJEKATA**	**60**	**-**	**-**	**7,5**	Prof. dr. sc. Jasmin Halebić
06K19-025	4.	**LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ**	**60**	**-**	**-**	**7,5**	Doc. dr. sc. Alem Meridć
		Broj sati u sedmici P/V/LV	**16**	**-**	**-**		
		Ukupan broj sati u sedmici	**16**				

		Ukupan broj kreditnih bodova				30	
Šifra predmeta	R. br.	NAZIV PREDMETA	II semestar (ljetni)				
			P	V	LV	ECT(A)S	NASTAVNIK/SARADNIK
06K19-026	1.	EKONOMIJA JAVNOG SEKTORA	60	-	-	7,5	Prof. dr. sc. Jasmin Halebić / Doc. dr. Alem Merdić
06K19-024	2.	MAKROEKONOMSKE STRATEGIJE	60	-	-	5,5	Prof. dr. sc. Jasmin Halebić
06K19-028	3.	EKONOMIJA BIH I EU	60	-	-	5,5	Prof. dr. sc. Azra Hadžiahmetović
06K19-023	4.	LOKALNA I REGIONALNA UPRAVA	60	-	-	5,5	Prof. dr. sc. Aida Mulalić Dr. sc. Mirko Pejanović, prof.emeritus, dopis. član ANU BiH
06K19-030	5.	KOMPARATIVNI EKONOMSKI SISTEMI	60	-	-	5,5	
06K19-039	6.	CIRKULARNA EKONOMIJA	60	-	-	5,5	Prof. dr. sc. Jasmina Mangafić, prof. dr. Zijad Džafić
06K22-082	7.	UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA NA LOKALNOM I REGIONALNOM NIVOU	60	-	-	5,5	Prof. dr. sc. Jasmina Džafić
06K19-011	8.	MAGISTARSKI RAD	-	-	-	17	Izabrani mentor
		Broj sati u sedmici P/V/LV	8	-	-		
		Ukupan broj sati u sedmici	8				
		Ukupan broj kreditnih bodova				30	

Legenda: P-predavanja; V-vježbe; LV- laboratorijske vježbe; ECT(A)S-broj kredita

NASTAVNI PLAN
ODSJEK: LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ I POLITIKA

I godina II ciklusa studija (semestralni fond sati)

Red. broj	PREDMET	SEMESTAR					
		ZIMSKI			LJETNI		
		P	V	S	P	V	S
1.	PRIMIJENJENE KVANTITATIVNE I KVALITATIVNE METODE U EKONOMIJI	60					
2.	INDUSTRIJSKA POLITIKA	60					
3.	MONITORING I EVALUACIJA RAZVOJNIH PROJEKATA	60					
4.	LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ	60					
5.	EKONOMIJA JAVNOG SEKTORA				60		
6.	MAKROEKONOMSKE STRATEGIJE				60		
7.	EKONOMIJA BIH I EU				60		
8.	LOKALNA I REGIONALNA UPRAVA				60		
9.	KOMPARATIVNI EKONOMSKI SISTEMI				60		
10.	CIRKULARNA EKONOMIJA				60		
11.	UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA NA LOKALNOM I REGIONALNOM NIVOU				60		
12.	MAGISTARSKI RAD						
	UKUPNO:	**240**			**120**		

Bodovanje prema ECT(A)S-u (European Transfer Credit and Accumulation System)

Red. broj	PREDMET	ECT(A)S Kreditni bodovi					
		P	V	S	PI	UI	∑
1.	PRIMIJENJENE KVANTITATIVNE I KVALITATIVNE METODE U EKONOMIJI	2	-	1,5	2,5	1,5	7,5
2.	INDUSTRIJSKA POLITIKA	2	-	1,5	2,5	1,5	7,5
3.	MONITORING I EVALUACIJA RAZVOJNIH PROJEKATA	2	-	1,5	2,5	1,5	7,5
4.	LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ	2	-	1,5	2,5	1,5	7,5
5.	EKONOMIJA JAVNOG SEKTORA	2	-	1,5	2,5	1,5	7,5
6.	MAKROEKONOMSKE STRATEGIJE	2		1,5	1	1	5,5

7.	EKONOMIJA BIH I EU	2		1,5	1	1	5,5
8.	LOKALNA I REGIONALNA UPRAVA	2		1,5	1	1	5,5
9.	KOMPARATIVNI EKONOMSKI SISTEMI	2		1,5	1	1	5,5
10.	CIRKULARNA EKONOMIJA	2		1,5	1	1	5,5
11.	UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA NA LOKALNOM I REGIONALNOM NIVOU	2		1,5	1	1	5,5
12.	MAGISTARSKI RAD	-	-	-	-	-	17,0
UKUPNO							**60**

Legenda: P-predavanje, V-vježbe, S-seminarski rad, PI-pismeni ispit, UI-usmeni ispit, ∑-ukupno

NASTAVNI PLAN
ODSJEK: LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ I POLITIKA

I godina II ciklusa studija (semestralni fond sati)

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: **PRIMIJENJENE KVANTITATIVNE I KVALITATIVNE METODE U EKONOMIJI**

Semestar	**Status**	**Broj časova sedmično**		**ECTS bodovi**	**Šifra**
		Predavanja	**Vježbe**		
Zimski	Obavezni	4	-	7,5	06K47-005

Nastavnik: **E-mail**:	**Saradnik**: **E-mail**:
Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Cilj predmeta	Usvajanje teorijskih znanja i stjecanje praktičnih vještina neophodnih za primjenu kvantitativne i kvalitativne metodologije u ekonomiji i menadžmentu. Osposobljavanje studenata za samostalno korištenje kvantitativne i kvalitativne metodologije uz primjenu odgovarajućih softverskih rješenja.
Kompetencije (Ishodi učenja)	• Samostalno osmisliti teorijski koncept istraživanja • Kombinirati različite kvantitativne i kvalitativne metode prilikom kreiranja metodološkog dizajna istraživanja • Samostalno prikupiti podatke i pripremiti ih za analizu • Primjenom odgovarajućih softverâ samostalno koristiti kvantitativnu i kvalitativnu metodologiju u istraživanjima iz oblasti ekonomije i menadžmenta • Samostalno interpretirati i prezentirati rezultate istraživanja u skladu sa zahtjevima radova referentnih publikacija i magistarskog rada

Program predmeta:

- Prikupljanje i provođenje analize referencne građe i izrada pregleda literature
- Uspostavljanje teorijskog okvira istraživanja (definiranje problema, predmeta, cilja i hipoteza)
- Kreiranje metodološkog dizajna istraživanja (varijable – latentne i manifestne, uzorak i uzorkovanje, mjerenje, instrumenti za prikupljanje podataka, odabir kvantitativne i/ili kvalitativne metodologije)
- Primijenjene kvalitativne metode u ekonomiji i menadžmentu (studija slučaja, fokus grupa, Delfi metoda)
- Primijenjene kvantitativne metode u ekonomiji i menadžmentu (priprema podataka, testiranje značajnosti razlika, testiranje povezanosti između varijabli, logistička regresija, panel regresiona analiza, diskriminaciona analiza, kanonička korelaciona analiza, eksploratorna faktorska analiza, konfirmatorna analiza, modeliranje strukturalnim jednačinama – PLS i CB SEM)
- Korištenje softverâ SPSS, STATA i NVivo
- Pisanje izvještaja o obavljenom istraživanju prema zahtjevima referentnih publikacija i magistarskog rada

Izvođenje nastave: Predavanja i vježbe se izvode uz upotrebu nastavnih sredstava, softverskih rješenja, kao i tehnika aktivnog učenja uz aktivno učešće studenata. Naglasak se stavlja na praktične primjere i interaktivnost studenata, pri čemu se kreiraju rasprave o predmetnom problemu sa svim studentima.
Provjera znanja: Provjera znanja studenata se vrši putem testa. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima. Završnim usmenim ispitom se vrši ocjenjivanje teorijskog znanja studenata i sposobnost primjene tog znanja na rješavanje praktičnih problema u kreiranju planova lokalnog ekonomskog razvoja i politike.

Težinski kriteriji za provjeru znanja					
Predavanja	Vježbe	Seminarski rad	Pismeni testovi	Ostale aktivnosti	Završni ispit
10%	-	40%	-	10%	40%

Literatura	
Obavezna	1. Radović-Marković, M. & Avolio Alecchi, B. (2017). Qualitative Methods in Economics. New York: Routledge. 2. Šehić, E. (2016). Modeli i metode za panel podatke. Sarajevo: Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu. 3. Zahirović, S. & Okičić, J. (2021). Primijenja multivarijatna analiza. Tuzla: Offset d.o.o.
Dodatna	1. Bahovec, V. & Erjavec, N. (2009). Uvod u ekonometrijsku analizu. Zagreb: Element d.o.o. 2. IBM Statistics (2021). IBM SPSS Statistics 28 Documentation. Dostupno na: https://www.ibm.com/support/pages/ibm-spss-statistics-28-documentation#en 3. QSR International Pty Ltd (2014). Nvivo 10 for Windows. Dostupno na: https://download.qsrinternational.com/Document/NVivo10/NVivo10-Getting-Started-Guide.pdf 4. StataCorp (2021). Stata User's Guide Release 17. Lakeway Drive: Stata Press.

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: **APPLIED QUANTITATIVE AND QUALITATIVE METHODS IN ECONOMICS**

Semester	**Status**	**Hours per week**		**ECTS credit value**	**Code**
		Lectures	**Exercises**		
Winter	Mandatory	4		7,5	06K47-005

Subject leader: **E-mail**:	**Subject assistant**: **E-mail**:
Pre-requisites	None
Subject aims	Increase the important contribution to the quality of expert and scientific work of students and young researches.
Learning outcomes	• Independently devise a theoretical research concept. • Combine different quantitative and qualitative methods when creating a methodological research design. • Collect data independently and prepare them for analysis. • Using appropriate software, independently use quantitative and qualitative methodology in research in the field of economics and management. • Independently interpret and present research results in accordance with the requirements of reference publications and master's theses.

Indicative syllabus content:

- Collection and implementation of reference material analysis and preparation of literature reviews
- Establishing a theoretical research framework (defining problems, subjects, goals and hypotheses)
- Creating a methodological design of research (variables - latent and manifest, sampling and sampling, measurement, data collection instruments, selection of quantitative and / or qualitative methodology)
- Applied qualitative methods in economics and management (case study, focus group, Delphi method)
- Applied quantitative methods in economics and management (data preparation, testing the significance of differences, testing the relationship between variables, logistic regression, panel regression analysis, discriminant analysis, canonical correlation analysis, exploratory factor analysis, confirmatory analysis, modeling structural equations - PLS and CB SEM)
- Use of SPSS, STATA and NVivo software
- Writing a report on the research conducted according to the requirements of reference publications and master's thesis.

Learning delivery:

Lectures and exercises are performed with the use of teaching aids, software solutions, as well as active learning techniques with the active participation of students. Emphasis is placed on practical examples and student interactivity, creating discussions of the subject matter with all students.

Assessment Rationale:

The knowledge is being assessed based on a written test.In addition, the students prepare seminar works that are being presented and discussed with other students. The final oral exam evaluates the theoretic knowledge and the capability to use the knowledge to solve practical issues in creating local economic development and policy plans.

Assessment Criteria

Lectures	Exercises	Practice work	Teoretical exam	Other	
10%	-	40%	40%	10%	

Reading

Essential	1. Radović-Marković, M. & Avolio Alecchi, B. (2017). Qualitative Methods in Economics. New York: Routledge. 2. Šehić, E. (2016). Modeli i metode za panel podatke. Sarajevo: Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu. 3. Zahirović, S. & Okičić, J. (2021). Primijenja multivarijatna analiza. Tuzla: Offset d.o.o.
Supplementary	1. Bahovec, V. & Erjavec, N. (2009). Uvod u ekonometrijsku analizu. Zagreb: Element d.o.o. 2. IBM Statistics (2021). IBM SPSS Statistics 28 Documentation. Dostupno na: https://www.ibm.com/support/pages/ibm-spss-statistics-28-documentation#en 3. QSR International Pty Ltd (2014). Nvivo 10 for Windows. Dostupno na: https://download.qsrinternational.com/Document/NVivo10/NVivo10-Getting-Started-Guide.pdf 4. StataCorp (2021). Stata User's Guide Release 17. Lakeway Drive: Stata Press.

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: INDUSTRIJSKA POLITIKA

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
Zimski	Obavezni	4	-	7,5	06K19-029

Nastavnik: V. prof. dr. sc. Nerma Čolaković-Prguda
Doc. dr. sc. Sead Talović

Saradnik:
E-mail:

E-mail:	
Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Cilj predmeta	Upoznati se sa ekonomskom i industrijskom politikom i njenim predmetom izučavanja, te objasniti djelovanje industrijske politike (horizontalno i vertikalno) i njenu primjenu u praksi (vertikalne i horizontalne mjere) EU i BiH. Analizati razvoj industrije u BiH i izmjeriti njenu moć (deindustrijalizacija i reindustrijalizacija)
Kompetencije (Ishodi učenja)	Po uspješnom završetku kursa studenti će biti u stanju da: - kreiraju i predlože osnovne smjernice industrijske politike organima vlasti, - analiziraju strukturu industrije po jedinstvenoj klasifikaciji i njihovom značaju u ekonomiji zemlje, - rješavaju probleme industrije na mikro razini i zaposlenosti na makro razini, - analiziraju globalnu industrijsku konkurenciju i globalno tržište, - predlažu odluke o izlazećim i dolazećim industrijama, deindustrijalizaciji i reindustrijalizaciji

Program predmeta:

- Definiranje industrije i kriteriji industrijalizacije,
- Industrijska i razvojna politika u okviru ekonomske politike,
- Djelovanje industrijske politike (horizontalno i vertikalno),
- Faze industrijalizacije i udio industrije u GDP-u,
- Primjena industrijske politike u praksi,
- Industrijska politika u EU,
- Pristup industrijskoj politici EU (horizontalne i vertikalne mjere),
- Odlazeće i dolazeće industrije,
- Dosadašnji razvoj BiH industrije,
- Faze industrijalizacije u BiH,
- Zajednička obilježja i nove smjernice industrijske politike zemalja u tranziciji,
- Industrijska politika i mikroekonomski ciljevi,
- Struktura industrijske proizvodnje u BiH,
- (ne)zaposlenost i industrija,
- Promjena strukture industrijske proizvodnje i deindustrijalizacija,
- Industrija i međunarodna razmjena,
- Komparativne prednosti prerađivačke industrije BiH,
- Kreiranje efikasne industrijske politike,
- Industrijska politika u zemljama istočne Azije,
- Reindustrijalizacija.

Izvođenje nastave:

Predavanja se izvode uz upotrebu nastavnih sredstava, shema i grafičkih prikaza, kao i tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće studenata. Na predavanjima se analiziraju i rješavaju (studij slućaja) problemi iz različitih industrijskih grana. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima

Provjera znanja:

Provjera znanja studenata se vrši putem testa. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima. Završnim usmenim ispitom se vrši ocjenjivanje teorijskog znanja studenata i sposobnost primjene tog znanja na rješavanje praktičnih problema u kreiranju industrijske politike.

Težinski kriteriji za provjeru znanja					
Predavanja	Test	Seminarski rad	Završni usmeni ispit		
20 (20%)	20 (20%)	35 (35%)	40 (40%)		

Literatura

Obavezna	1. Ekonomska politika-s elementima hrvatskog gospodarstva, Crkvenac Mate, Informator, Zagreb, 1997. 2. Ekonomska politika, Hodžić K, Čejvanović F., 2010, Ekonomski fakultet Tuzla. 3. Walser, C.D.: Industrial Policy in the Proces Transition, Verlag Paul Haupt Bern, Stuttgart, Wien, 1999. 4. Industrial Economics-Issues and Perspectives, Second Edition, London, 1994.
Dodatna	1. Prokopijević, Miroslav, 2009. *Evropska Unija*. 2. dopunjeno izdanje, JP Službeni glasnik, Beograd. (pogl. 9: Industrijska politika). 2. Razvoj industrijske politike u FBiH, 2009. www.fmeri.gov.ba.

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: INDUSTRIAL POLICY

Semester	Status	Hours per week		ECTS credit value	Code
		Lectures	Exercises		
Winter	Mandatory	4	-	7,5	06K19-029

Subject leader: Nerma Čolaković-Prguda, Associate Professor; Sead Talović, Assistant Professor **E-mail**:	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	None
Subject aims	To get introduced with economic and industrial policy and its subject of study and explain the activity of industrial policy (horizontal and vertical) and its implementation in practice (vertical and horizontal measures) of EU and BiH. Analysing industrial development in BiH and measuring its power (deindustrialization and reindustrialization).
Learning outcomes	By succesful completion of the course, the students will be able to: - create and suggest basic directions of industrial policy to the authorities, - analyze the structure of the industry using unified classification and its importance to the economy of the country, - solve industrial problems on a micro level and employment issues on macro level, - analyze global industrial competition and global markets, - suggest decisions for exiting and upcoming industries, deindustrialization and reindustrialization.

Subject curriculum:

- Defining the industry and criteria for industrialization,
- Industrial and development policy within the frame of economic policy,
- Impact of industrial policy activity (horizontal and vertical),
- Phases of industrialization and share of industry within GDP,
- Implementation of industrial policy in practice,
- EU industrial policy, approach to EU industrial policy (horizontal and vertical measures),
- Ageing and upcoming industries,
- Current development of BiH industry,
- Phases of industrialization in BiH,

- Joined markings and new directions of industrial policies of transitional countries,
- Industrial policy and macroeconomic goals,
- Structure of industrial production of BiH,
- (un)employment and industry,
- Change of industrial production structure and deindustrialization,
- Industry and international exchange,
- Comparative advantages of processing industry of BiH,
- Creation of effective industrial policy,
- Industrial policy in East-Asia,
- Reindustrialization.

Learning delivery: The lectures are being held by using lecturing resources, schemes and graphics, as well as active learning techniques and proactive student approach. The lectures analyze and solve (case study) different economic problems. In addition, the students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students.

Assessment Rationale: The knowledge is being assessed based on a written test.In addition, the students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students. The final oral exam evaluates the theoretic knowledge and the capability to use the knowledge to solve practical issues in creating industrial policy.

Assessment Criteria					
Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
20	20	35	40		

Reading	
Essential	1. Economic policy with elements of Croatian economy, Crkvenac Mate, Informator, Zagreb, 1997. 2. Economic policy, Hodžić K, Čejvanović F., 2010, Faculty of Economics Tuzla. 3. Walser, C.D.: Industrial Policy in the Proces Transition, Vereag Paul Haupt Bern,Stuttgart, Wien, 1999. 4. Industrial Economics-Issues and Perspectives, Second Edition, London, 1994.
Additional	1. Prokopijević, Miroslav, 2009. *European Union*. 2. Additional publication, JP Službeni glasnik, Beograd. (chapter. 9: Industrial policy) 2. Development of industrial policy in FBiH, 2009. www.fmeri.gov.ba.

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: **MONITORING I EVALUACIJA RAZVOJNIH PROJEKATA**

Semestar	**Status**	**Broj časova sedmično**		**ECTS bodovi**	**Šifra**
		Predavanja	**Vježbe**		
Zimski	Obavezni	4	-	7,5	06K19-027

Nastavnik: R. prof. dr. sc. Jasmin Halebić **E-mail**: jasmin.halebic@ef.unze.ba	**Saradnik**: **E-mail**:

Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Lokalni ekonomski razvoj
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da obezbijedi razumijevanje principa i pristupa evaluacije kao jednog od ključnih oruđa pripreme i implementacije razvojnih projekata i politika.
Kompetencije (Ishodi	Studenti će biti osposobljeni za učešće u evaluirajama razvojnih projekata.

učenja)	

Program predmeta:

- Temeljni principi razvojne evaluacije,
- Efektivnost razvoja,
- Razvoj monitoringa i evaluacije,
- Pristupi razvojnoj evaluaciji,
- Logički okvir i teorija promjene,
- Kvalitativni pristup,
- Kvantitativni pristup,
- Dizajniranje i sprovodjenje evaluacije,
- Načini prikupljanja podataka,
- Monitoring i evaluacija u EU,
- Razvojno planiranje i monitoring i evaluacija u BiH

Izvođenje nastave:

Predavanja se izvode uz upotrebu nastavnih sredstava, shema i grafičkih prikaza, kao i tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće studenata. Na predavanjima se analiziraju i rješavaju (studij slučaja) problemi iz različitih razvojnih projekata. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima

Provjera znanja:

Provjera znanja studenata se vrši putem testa. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima. Završnim usmenim ispitom se vrši ocjenjivanje teorijskog znanja studenata i sposobnost primjene tog znanja na rješavanje praktičnih problema u realizaciji razvojnih politika i razvojnih projekata.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Test	Seminarski rad	Završni usmeni ispit		
5 (5%)	20 (20%)	35 (35%)	40 (40%)		

Literatura

Obavezna	1. Grupa autora: Upravljanje projektima, prevod, Clio, Beograd, 2005. 2. Linda G. Morra-Imas, Ray C. Rist, 2009. *Put do rezultata*. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. 3. On-line content.
Dodatna	1. Gertler, J. P. et al., 2011. Impact Assessment in Practice. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank,Washington. 2. Shahidur, Kh., Gayatri B.K., Samad, H.A., 2010. Handbook on Impact Assessment: quantitative methods and practices. World Bank / The International Bank for Reconstruction and Development. 3. Yescombe, E. R., 2010. Javno-privatna partnerstva. Elsevier/Mate d.o.o., Zagreb. 4. EU metodološki vodiči.

Subject title: MONITORING AND EVALUATION OF DEVELOPMENT PROJECTS

Semester	Status	Hours per week		ECTS credit value	Code
		Lectures	Exercises		
Winter	Mandatory	4	-	7,5	06K19-027

Subject leader: Jasmin Halebić, Full Professor **E-mail**: jasmin.halebic@ef.unze.ba	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	Local economic development
Subject aims	The goal of the subject is to secure the understanding of principles and approach to evaluation as one of the key tools of preparation and implementation of development projects and policies.
Learning outcomes	Students will be educated to participate in evaluations of development projects

Subject curriculum:

- Basic principles of development evaluation,
- effectiveness of development,
- development of monitoring and evaluation,
- evaluation development approach,
- logical framework and theory of change,
- qualitative approach,
- quantitative approach,
- design and implementation of evaluation,
- methods of data collection,
- monitoring and evaluation in the EU,
- development planning and monitoring of evaluation in BiH.

Learning delivery: The lectures are being held by using lecturing resources, schemes and graphics, as well as active learning techniques and proactive student approach. The lectures analyze and solve (case study) different economic problems. In addition, the students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students.

Assessment Rationale: The knowledge is being assessed based on a written test.In addition, the students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students. The final oral exam evaluates the theoretic knowledge and the capability to use the knowledge to solve practical issues in implementation of development policies and projects.

Assessment Criteria

Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
5	20	35	40		

Reading

Essential	1. Group of authors: Managing projects, translation, Clio, Beograd, 2005 2. The road to results : designing and conducting efective development evaluations / Linda G. Morra-Imas, Ray C. Rist, The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank, 2009.
Additional	1. Gertler, J. P. et al., 2011. Impact Assessment in Practice. The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. Washington. 2. Shahidur, Kh., Gayatri B.K., Samad, H.A., 2010. Handbook on Impact Assessment: quantitative methods and practices. World Bank / The International Bank for Reconstruction and Development. 3. Yescombe, E. R., 2010. Public-private partnerships. Elsevier/Mate d.o.o., Zagreb. 4. EU methodological guidance.

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
Zimski	Obavezni	4	-	7,5	06K19-025

Nastavnik: Doc. dr. sc. Alem Merdić **E-mail**: alem.merdic@unze.ba	**Saradnik**: **E-mail**: -

Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Cilj predmeta	Osposobljavanje studenata za razumijevanje i primjenu savremenih koncepata, instrumenata i politika lokalnog ekonomskog razvoja, s posebnim naglaskom na strateško planiranje, upravljanje razvojem i ulogu lokalnih zajednica u podsticanju održivog ekonomskog rasta, u okviru važećeg institucionalnog i planskog sistema.
Kompetencije (Ishodi učenja)	• Student osposobljen da samostalno analizira i kritički vrednuje savremene koncepte i politike lokalnog ekonomskog razvoja; • Student samostalno može da identifikuje i procijeni razvojne potencijale i ograničenja lokalnih zajednica na osnovu relevantnih pokazatelja; • Student u mogućnosti da primijeni principe strateškog planiranja u izradi lokalnih razvojnih strategija i projekata; Student može kritički da analizira i procijeni efekte lokalnih razvojnih mjera i predloži unapređenja u funkciji održivog ekonomskog razvoja.

Program predmeta:

- Teorije ekonomskog rasta i razvoja
- Praksa, definicije i koncepti razvoja
- Teorijsko-metodološko planiranje LER
- Procesi i nivoi integrisanog planiranja lokalnog razvoja (strateški, taktički, operativni)
- Integrisana strategija, sektorski i operativni planovi, implementacija i finansiranje
- Praktična razrada metodološkog okvira LER
- Strateški dio (SWOT i PEST analiza, vizija, strateški ciljevi)
- Operativni dio - okvir za implementaciju
- Usklađenost (vertikalna i horizontalna)
- Scenarij za primjenu metodološkog okvira (praćenje, realizacija i ažuriranje strategije)
- LOD metodologija
- LER: od ambicioznih strateških opredjeljenja do ograničene implementacije
- Ka transformaciji lokalnog ekonomskog razvoja

Izvođenje nastave:
Predavanja se izvode uz upotrebu nastavnih sredstava, shema i grafičkih prikaza, kao i tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće studenata. Na predavanjima se analiziraju i rješavaju (studij slučaja) problemi iz lokalnog ekonomskog razvoja. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima.

Provjera znanja:
Provjera znanja studenata se vrši putem testa. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima. Završnim usmenim ispitom se vrši ocjenjivanje teorijskog znanja studenata i sposobnost primjene tog znanja na rješavanje praktičnih problema u kreiranju politike lokalnog ekonomskog razvoja.

Težinski kriteriji za provjeru znanja					
Predavanja/prezentacija	Seminarski	Testa	Završni usmeni ispit		

5	35	20	40		

Literatura	
Obavezna	1. Domazet, A., Halilbašić, M., Berberović, D., 2024. *Lokalni ekonomski razvoj općina Kantona Sarajevo: vođstvo za transformacijski razvoj u novom normalnom: LER*, Akademija nauka i umjetnosti BiH. 2. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH 3. Grupa autora, 2009. *Metodologija za integrisano planiranje lokalnog razvoja*, UNDP, Sarajevo. 4. Grupa autora, 2010. *Lokalni ekonomski razvoj*, ANU BiH, Sarajevo.
Dodatna	1. Malizia, E., Feser, E., Renski, H., Drucker, J., 2021. *Understanding Local Economic Development, second edition,* Routledge *2.* UNDP, 2016. *LOD Metodologija za dodjelu sredstava organizacijama civilnog društva – praktični priručnik.* 3. Horvat, B., 2012. *Ekonomika brzog razvoja*, Forum Bosne, Sarajevo.

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT

Semester	**Status**	**Hours per week**		**ECTS credit value**	**Code**
		Lectures	**Exercises**		
Winter	Mandatory	4	-	7,5	06K19-025

Subject leader: Alem Merdić, Assistant Professor **E-mail**: alem.merdic@unze.ba	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	None
Subject aims	Providing students with the knowledge and skills to understand and apply contemporary concepts, instruments, and policies of local economic development, with particular emphasis on strategic planning, development management, and the role of local communities in fostering sustainable economic growth, within the existing institutional and planning framework.
Learning outcomes	• The student is equipped to independently analyze and critically evaluate contemporary concepts and policies of local economic development; • The student is able to independently identify and assess the development potentials and constraints of local communities based on relevant indicators; • The student is capable to apply the principles of strategic planning in the preparation of local development strategies and projects; The student can critically analyze and evaluate the effects of local development measures and propose improvements to promote sustainable economic development.

Assessment Rationale:

- Theories of economic growth and development
- Practice, definitions, and concepts of development
- Theoretical and methodological planning of local economic development (LER)
- Processes and levels of integrated local development planning (strategic, tactical, operational)
- Integrated dtrategy, sectoral and operational plans, implementation, and financing
- Practical elaboration of the LER methodological framework
- Strategic component (SWOT and PEST analysis, vision, strategic objectives)
- Operational component – implementation framework
- Alignment (vertical and horizontal)

- Scenario for applying the methodological framework (monitoring, implementation, and strategy updating)
- LOD Methodology
- LER: From ambitious strategic commitments to limited implementation
- Towards the transformation of local economic development

Learning delivery:
Lectures are conducted using teaching aids, diagrams, and graphical representations, as well as active learning techniques with active student participation. During the lectures, problems related to local economic development are analyzed and solved through case studies. In addition, students prepare seminar papers, present them, and engage in discussions on the topic with all students.

Assessment rationale:
Student knowledge is assessed through a test. In addition, students prepare seminar papers, present them, and participate in discussions on the topic with all students. The final oral exam evaluates students' theoretical knowledge and their ability to apply that knowledge to solving practical problems in the formulation of local economic development policy.

Assessment Criteria

Lectures	Exercises	Practice	Theoretical exam		
10%	40%	20%	30%		

Reading

Essential	1. Domazet, A., Halilbašić, M., Berberović, D., 2024. *Lokalni ekonomski razvoj općina Kantona Sarajevo: vođstvo za transformacijski razvoj u novom normalnom: LER*, Akademija nauka i umjetnosti BiH. 2. Zakon o razvojnom planiranju i upravljanju razvojem u FBiH 3. Grupa autora, 2009. *Metodologija za integrisano planiranje lokalnog razvoja*, UNDP, Sarajevo. 4. Grupa autora, 2010. *Lokalni ekonomski razvoj*, ANU BiH, Sarajevo.
Additional	1. Malizia, E., Feser, E., Renski, H., Drucker, J., 2021. *Understanding Local Economic Development, second edition,* Routledge 2. UNDP, 2016. *LOD Metodologija za dodjelu sredstava organizacijama civilnog društva – praktični priručnik.* 3. Horvat, B., 2012. *Ekonomika brzog razvoja*, Forum Bosne, Sarajevo.

UNIVERZITET U ZENICI

EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: **EKONOMIJA JAVNOG SEKTORA**

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
Ljetni	Obavezni	4	-	7,5	06K19-026

Nastavnik: R. prof. dr. sc. Jasmin Halebić **E-mail**: jasmin.halebic@ef.unze.ba	**Saradnik**: **E-mail**:

Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Ciljpredmeta	Analizirati prirodu, ulogu, veličinu i značaj javnog sektora, kako teoretski, tako i praktično. Analizirati javni sektor BiH, te ukazati na njegove slabosti i nedostatke.
Kompetencije (Ishodi učenja)	Praktična primjena stečenih znanja iz oblasti javnog sektora i razumijevanje pojmova, zakonitosti, teorija, pojava, struktura, procesa, relacija, postupaka i politika u oblasti javnog sektora
Program predmeta:	

- Ekonomska uloga države,
- Ekonomija blagostanja i pareto efikasnost,
- Nesavršenosti tržišta i uloga države,
- Javna dobra,
- Privatna dobra koja obezbjeđuje država,
- Uslovi za efikasnost javnih dobara,
- Javni mehanizmi za alokaciju resursa,
- Javna proizvodnja privatnih dobara,
- Izvori neefikasnosti u javnom sektoru,
- Problem eksternih efekata,
- Rješenja eksternih efekata od strane javnog sektora,
- Cost benefit analiza,
- Javni sektor BiH

Izvođenje nastave:
Predavanja se izvode uz upotrebu nastavnih sredstava, shema i grafičkih prikaza, kao i tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće studenata. Na predavanjima se analiziraju i rješavaju (studij slučaja) problemi iz različitih javnih sektora. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima.

Provjera znanja:
Provjera znanja studenata se vrši putem testa. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima. Završnim usmenim ispitom se vrši ocjenjivanje teorijskog znanja studenata i sposobnost primjene tog znanja na rješavanje praktičnih problema u javnom sektoru.

Težinski kriteriji za provjeru znanja					
Predavanja	Test	Seminarski rad	Završni usmeni ispit		
5 (5%)	20 (20%)	35 (35%)	40 (40%)		

Literatura	
Obavezna	Joseph E. Stiglitz: *Ekonomija javnog sektora*, Ekonomski fakultet Beograd, Beograd, 2004.
Dodatna	1. Meho Bašić: *Ekonomija javnog sektora*, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu, 2004.

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: PUBLIC SECTOR ECONOMICS

Semester	**Status**	**Hours per week**		**ECTS credit value**	**Code**
		Lectures	**Exercises**		
Summer	Mandatory	4		7,5	06K19-026

Subject leader: Jasmin Halebić, Full Professor **E-mail**: jasmin.halebic@ef.unze.ba	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	None
Subject aims	Analyze the nature, role, size and importance of public sector, both theoretically as well as in practice. Analyze the public sector in Bosnia and Herzegovina and point at its weaknesses and gaps.
Learning outcomes	Practical application of acquired knowledge in the field of the

	public sector, along with an understanding of the concepts, principles, theories, phenomena, structures, processes, relationships, procedures, and policies relevant to the public sector.

Subject curriculum:

- Economic role of the state,
- Economy of wealth and pareto efficiency,
- Non-perfection of markets and the role of the state,
- Public goods,
- Private goods secured by the state,
- Conditions for public goods efficiency,
- Public mechanisms for allocation of resources,
- Public production of private goods,
- Sources of inefficiency in public sector,
- External factors issue,
- Solutions of external factors provided by public sector,
- Cost benefit analysis,
- Public sector of BiH

Learning delivery: The lectures are being held by using lecturing resources, schemes and graphics, as well as active learning techniques and proactive student approach. The lectures analyze and solve (case study) different economic problems. In addition, the students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students.

Assessment Rationale: The knowledge is being assessed based on a written test.In addition, the students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students. The final oral exam evaluates the theoretic knowledge and the capability to use the knowledge to solve practical issues in the public sector.

Assessment Criteria					
Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
5	20	35	40		

Reading	
Essential	Joseph E. Stiglitz: *Public sector economics*, Faculty of Economics Belgrade, Belgrade, 2004.
Additional	Meho Bašić: *Public sector economics*, Faculty of Economics, University of Sarjevo, 2004.

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: MAKROEKONOMSKE STRATEGIJE

Semestar	**Status**	**Broj časova sedmično**		**ECTS bodovi**	**Šifra**
		Predavanja	**Vježbe**		
Ljetni	Izborni	4	-	5,5	06K19-024

Nastavnik: R. prof. dr. sc. Jasmin Halebić	**Saradnik**:

E-mail: jasmin.halebić@unze.ba		**E-mail**: -	
Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema		
Cilj predmeta	• Konceptualno razumijevanje procesa strateškog elaboriranja ekonomskog razvoja • Omogućavanje „šire slike“ spoznavanja siromaštva i razvojnih makroekonomskih procesa i njihov uticaj na lokalne zajednice; • Interdisciplinarne spoznaje koje su osobito važne za strateško promišljanje budućih društvenih procesa dinamičkih i neprekidnih promjena		
Kompetencije (Ishodi učenja)	Aktivnosti u okviru naučno-nastavnog dijela provode se kao uvod u otvorena i neriješena pitanja teme kroz aktiviranje znanja, vještina i kompetencija kao resursa za naučno-istraživačku djelatnost. Nastava i načini provjere znanja usmjereni su kroz različite istraživačke procese, među kojima se posebno izdvajaju predavanja, seminari, istraživački radovi, stručni i naučni skupovi, prezentacija pisanih radova, proučavanje literature i pozitivnih zakonskih rješenja.		

Program predmeta:

- **STRATEGIJE EKONOMSKOG RAZVOJA**: 1) Šta podstiče ekonomski razvoj: tržište, država i civilno društvo; 2)Teorije ekonomskog rasta i razvoj; evolucija teorija razvoja (mjerenje ekonomskog razvoja i razvojne dekade 50-ih, 60-ih, 70-ih, 80-ih, 90-ih godina i XXI stoljeća); 3) Strategije ekonomskog razvoja (hipoteza zaostalosti, industrijalizacija poljoprivreda, država i tržište, uvozne supstitucije i izvozne orijentacije, alternativni modeli razvoja);
- **FINANSIRANJE EKONOMSKOG RAZVOJA**: 1) Formiranje i alokacija kapitala i ekonomski razvoj; 2) Finansiranje ekonomskog razvoja domaćom štednjom; 3) Eksterni izvori finansiranja ekonomskog razvoja;
- **LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ**: 1) Lokacije u problemima; 2) Koncepcija lokalnog ekonomskog razvoja (straško planiranje razvoja); 3) Gradovi nova snaga ekonomskog razvoja u 21. stoljeću;
- **SLOBODNE TEME**: 1) Izazovi i prilike za ekonomski razvoj na globalnoj pozornici; 2) Izazovi ekonomskog razvoja u uslovima trajanja globalne recesije i eurokrize; 3) BiH u vrtlogu globalizacije i globalne recesije.

Izvođenje nastave:

Nastava je usmjerena kroz različite istraživačke procese, među kojima se posebno izdvajaju predavanja, seminari, istraživački radovi, stručni i naučni skupovi, prezentacija pisanih radova, proučavanje literature i pozitivnih zakonskih rješenja.

Provjera znanja:

Seminari, kritički prikaz, kolokviji
Ispit je usmeni ili pismeni

Težinski kriteriji za provjeru znanja					
Predavanja	Seminarski rad	Test	Završni usmeni ispit		
5	35	20	40		

Literatura	
Obavezna	1. Todaro, M., Smith, Stephen (2006), *Ekonomski razvoj*, „Šahinpašić“, Sarajevo 2. Blanchard, Oliver. (2011) Makroekonomija, MATE, Zagreb. 3. Osmanković, Jasmina, Nikolajev, Amina, Humani razvoj, Ekonomski fakultet Univerziteta u Sarajevu.
Dodatna	1. Samuelson, P., Nordhaus, W., Ekonomija, MATE, Zagreb, 2011. (Poglavlje 26: Izazov ekonomskog razvoja, str. 521-542).

	2. Kenichi, Ohmnae (2007) Nova globalna pozornica, MATE, Zagreb. 3. Ravenhill, John (2014): Global Political Economy Fourth Edition, Oxford University Press. 4. Rao, P.K. (2000), Sustainable Development – Economics and Policy, Basic Blackwll, Oxford.

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: MACROECONOMIC STRATEGY

Semester	Status	Hours per week		ECTS credit value	Code
		Lectures	Exercises		
Summer	Elective	4	-	5,5	06K19-024

Subject leader: Jasmin Halebić, Full professor **E-mail**: jasmin.halebic@unze.ba	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	None
Subject aims	• Conceptual understanding of processes of strategic elaboration of economic development • Understanding of a wider picture of poverty and developmental macroeconomic processes and their impact on local communities • Interdisciplinary findings with particular importance for strategic thinking of future social processes of dynamic and constant changes
Learning outcomes	The activities within the scientific-lecture are being implemented as a introduction into open and unresolved questions by activating knowledge, skills and competences as resources for scientific-research activity. The lectures and knowledge verification are directed through different research processes, especially lecturing, seminars, research tasks and congresses, presentations of written works, literature study and positive laws.

Subject curriculum:

- **STRATEGIES OF ECONOMIC DEVELOPMENT:** 1) What incents economic development: market, state and civil society, 2) Theories of economic growth and development: evolution of theories of economic growth (measuring of economic growth and development in 1950's, 60's, 70's, 80's and 90's and XXI century), 3) Strategies of economic development (under-development hypothesis, industrialization of agriculture, state and market, import substitutions and export orientations, alternative development models);
- **FINANCING OF ECONOMIC DEVELOPMENT**: 1) Establishing and allocation of capital and economic development, 2) Financing of economic development by domestic savings, 3) External sources of financing economic development;
- **LOCAL ECONOMIC DEVELOPMENT**: 1) Locations with problems, 2) Conception of local economic development (strategic planning of development), 3) Cities as new power of economic development in 21st
- century;
- **FREE TOPICS**: 1) Challenges and opportunities for global economic development, 2) Economic development challenges in conditions of economic downturn and recession and euro crisis, 3) BiH in

the maelstrom of globalization and global recession

Learning delivery:
The lectures are focused on different research processes, especially lecturing, seminars, research tasks, expert and scientific gatherings, presentations of written works, studying of literature and positive legal solutions.

Assessment Rationale:
Seminars, critical presentation, colokvium, written or oral exam

Assessment Criteria

Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
5	35	20	40		

Reading

Essential	1. Todaro, M., Smith, Stephen (2006), Economic development, Sahinpasic, Sarajevo. 2. Blanchard, Oliver. (2011), Macroeconomics, MATE, Zagreb. 3. Osmankovic, Jasmina, Nikolajev, Amina, Human development, Faculty of economics, University of Sarajevo.
Additional	1. Samuelson, P., Nordhaus, W. Economics, MATE, Zagreb, 2011. (Chapter 26: Challenges of economic development, page 521-542). 2. Kenichi, Ohmnae (2007), New global stage, MATE, Zagreb. 3. Ravenhill, John (2014): Global Political Economy Fourth Edition, Oxford University Press. 4. Rao, P.K. (2000), Sustainale Dvelopment – Economics and Policy, Bacic Blackwell, Oxford.

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: **EKONOMIJA BIH I EU**

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
Ljetni	Izborni	4	-	5,5	06K19-028

Nastavnik: R. prof. dr. sc. Azra Hadžiahmetović **E-mail**: azra.hadziahmetovic@ef.unsa.ba	**Saradnik**: - **E-mail**: -

Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Cilj predmeta	Upoznati studente sa osnovnim karakteristikama poslovanja u BiH i EU. Povećati znanje studenata o savremenim evropskim trendovima poslovanja. Upoznavanje sa načinima izvoza u EU.
Kompetencije (Ishodi učenja)	Osposobljenost studenata za analizu privrednih tokova u BiH i EU.

Program predmeta:

- Ratna ekonomija BiH, 1992-95,
- Procesi revitalizacije i tranzicije ekonomije BiH,
- Osnove ekonomije javnog sektora,
- Regionalni razvoj i regionalizacija,
- Ekonomska politika u BiH,
- Evropa – historijska i savremena slika,

- Politička ekonomija Evrope,
- EU – model novog razvoja,
- Institucije i organi EU,
- Ekonomske politike EU,
- EU i regionalne inicijative za Evropu,
- BiH na putu prema EU,
- Evropska perspektive BiH,
- Mogućnosti izvoza u EU

Izvođenje nastave:
Predavanja se izvode uz upotrebu nastavnih sredstava, shema i grafičkih prikaza, kao i tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće studenata. Na predavanjima se analiziraju i rješavaju (studij slučaja) problemi iz različitih industrijskih grana. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima

Provjera znanja:
Nastava je usmjerena kroz različite istraživačke procese, među kojima se posebno izdvajaju predavanja, seminari, istraživački radovi, stručni i naučni skupovi, prezentacija pisanih radova, proučavanje literature i pozitivnih zakonskih rješenja.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Seminarski rad	Test	Usmeni završni ispit		
5	35	20	40		

Literatura

Obavezna	1. Bašić, M., i Vilogorac, E., 2008. *Osnove ekonomije*, DES, Sarajevo, 2. Bašić M.,2003, BH *Ekonomija u kliničkoj smrti,* Ekonomski fakultet Sarajevo, 3. Hadžiahmetović, A., 2005. *Ekonomija Evrope*, Ekonomski fakultet Sarajevo, 4. Kandžija V.,2008, *Makrosustav EU,* Ekonomski fakultet Rijeka, 5. Kandžija V.,2011*., Ekonomika i politika EU*, Ekonomski fakultet Rijeka.
Dodatna	

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: ECONOMY OF BIH AND EU

Semester	Status	Hours per week		ECTS credit value	Code
		Lectures	Exercises		
Summer	Elective	4	-	5,5	06K19-028

Subject leader: Azra Hadžiahmetović, Full professor **E-mail**: azra.hadziahmetovic@ef.unsa.ba	**Subject assistant**: **E-mail**:
Pre-requisites	None
Subject aims	Introduction to basic characteristics of business in BIH and EU. Increasing the knowledge of students about modern European trends in business. Exploring export possibilities to EU.
Learning outcomes	Ability to analyze business activities in BIH and EU

Subject curriculum:
- War economy of B&H,

- Process of revitalisation and transition of economy of BiH,
- Basics of public economy,
- Regional development and regionalisation,
- Economic policy of BiH,
- Europe – historic and modern picture,
- Political economy of Europe,
- EU – model of modern development,
- Institutions and organs of EU,
- Economic policies of EU,
- EU and regional initiatives for Europe,
- BiH on the road to EU,
- European perspective of BiH,
- Export to EU

Learning delivery:
The lectures are being held by using lecturing resources, schemes and graphics, as well as active learning techniques and proactive student approach. The lectures analyze and solve (case study) different economic problems. In addition, students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students.

Assessment Rationale:
The subject is based on various research processes, such as: seminar papers, research papers, expert and scientific conferences, written papers presentation, and study of literature and positive legal solutions.

Assessment Criteria

Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
5	35	20	40		

Reading

Essential	1. Bašić, M., i Vilogorac, E., 2008. *Osnove ekonomije*, DES, Sarajevo. 2. Bašić M.,2003. BH *ekonomija u kliničkoj smrti*, Ekonomski fakultet Sarajevo. 3. Hadžiahmetović, A., 2005. *Ekonomija Evrope*, Ekonomski fakultet Sarajevo. 4. Kandžija V.,2008, Makrosustav EU, Ekonomski fakultet Rijeka. 5. Kandžija V.,2011., Ekonomika i politika EU, Ekonomski fakultet Rijeka.
Additional	

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: **LOKALNA I REGIONALNA UPRAVA**

Semestar	**Status**	**Broj časova sedmično**		**ECTS bodovi**	**Šifra**
		Predavanja	**Vježbe**		
Ljetni	Izborni	4	-	5,5	06K19-023

Nastavnik: V. prof. dr. sc. Aida Mulalić,
Prof. emeritus Mirko Pejanović,

Prof. emeritus Mirko Pejanović,
dopisni član ANU BiH

Saradnik:
E-mail:

E-mail: aida.mulalic@unze.ba pejanovicm@institut-genocid.unsa.ba	

Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Cilj predmeta	U okviru nastave studenti će izučavati teorijske osnove lokalne samouprave kao pravno – političke i sistemske institucije. Studenti će spoznati osnovne modele organizacije i funkcionisanja lokalne samouprave u razvijenim zemljama Evrope. Poseban segment nastave će se odnositi na organizaciju, funkcionisanje i razvoj lokalne samouprave u postdejtonskom političkom razvoju države Bosne i Hercegovine. Bitan segment predmeta je regionalna samouprava. Unutar ovog segmenta izučavat će se teorijsko određenje pojmova regije i regionalizacije kao i koncept euro regije. Također će se izučavati institucije i instrumenti regionalne politike Evropske unije. Studenti će se upoznati i sa modelima regionalizacije nekih evropskih država i povijesnim razvojem regija u Bosni i Hercegovini. Uz teorijske osnove lokalne i regionalne samouprave studenti će u okviru nastave spoznati zakonsku i statutarnu ulogu i nadležnost institucija lokalne samouprave u oblikovanju ciljeva i politika lokalnog ekonomskog i infrastrukturnog razvoja. To se odnosi na ulogu općinskog vijeća, općinskog načelnika i općinske uprave jer su općine i gradovi subjekti ekonomskog, socijalnog, urbanog i kulturnog razvoja svoga područja.
Kompetencije (Ishodi učenja)	Studenti će se proučavanjem komparativnih modela lokalne samouprave u najrazvijenijim državama zapadne Evrope, te evropskih standarda utemeljenih u Evropskoj povelji o lokalnoj samoupravi, osposobiti za kritičko promišljanje o problemima funkcionisanja lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini, te o najvažnijim aspektima zakonske, teritorijalne i funkcionalne reforme lokalne samouprave u procesu integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju. Studenti će steći osnovna znanja o politici regionalnog razvoja Evropske unije, različitim oblicima regionalizacije država članica Evropske unije a posebno o mogućnostima oblikovanja pravne i institucionalne osnove regionalnog razvoja Bosne i Hercegovine u procesu integracije u Evropsku uniju. Unutar programa predmeta studenti će steći znanja o ulozi institucija lokalne samouprave u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja.

Program predmeta: I. Teorijski koncept lokalne samouprave: 1. Lokalna zajednica kao socijalna osnova lokalne samouprave, 2. Elementi lokalne zajednice, 3. Savremeni teorijski koncept lokalne samouprave, 4. Lokalna samouprava kao oblik decentralizacije vlasti, 5. Lokalna samouprava kao demokratska institucija, **II. Evropska Povelja o lokalnoj samoupravi:** 1. Teorijsko polazište evropske Povelje o lokalnoj samoupravi, 2. Principi evropske Povelje o lokalnoj samoupravi, **III. Komparativni modeli lokalne samouprave:** 1. Model lokalne samouprave u Saveznoj Republici Njemačkoj, 2. Model lokalne samouprave u Kraljevini Švedskoj, 3. Model lokalne samouprave u Švicarskoj, **IV. Lokalna samouprava u političkom sistemu Bosne i Hercegovine:** 1. Društveno – historijski razvoj lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini u XX vijeku, 2. Dejtonski mirovni sporazum i ustavna pozicija lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini, 3. Političko – ustavni koncept lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine, 4. Političko - ustavni koncept lokalne samouprave u Republici Srpskoj, 5. Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, 6. Političko – ustavni položaj gradova kao jedinica lokalne samouprave, 7. Institucionalni oblici političke participacije građana u odlučivanju o javnim poslovima u jedinicama lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini,

V. Reforma lokalne samouprave u procesu integracije Bosne i Hercegovine u Evropsku uniju: 1. Reforma ustavno - pravnog okvira lokalne samouprave, 2. Reforma teritorijalne organizacije jedinica lokalne samouprave**,** 3. Funkcionalna reforma lokalne uprave i javnih ustanova jedinica lokalne samouprave, **VI. Regije i regionalna samouprava:** 1. Pojam regije, 2. Koncept euroregije, 3. Politika i institucionalna osnova regionalnog razvoja Evropske unije, 4. Nomenklatura teritorijalnih statističkih jedinica, 5. Regionalna struktura Kraljevine Španije, 6. Republika Italija kao model „države regija“, 7. Regionalno ustrojstvo Savezne Republike Njemačke, 8. Historijski razvoj regija u Bosni i Hercegovini imogućnost primjene koncepta euroregije u Bosni i Hercegovini, **VII. Uloga i nadležnost institucija lokalne samouprave u oblasti lokalnog ekonomskog i infrastrukturnog razvoja:** 1. Teorijske osnove lokalnog ekonomskog razvoja, 2. Uloga opštine i grada kao jedinice lokalne samouprave u oblasti lokalnog ekonomskog razvoja, 3. Uloga i nadležnost općinskog vijeća u oblasti ekonomskog razvoja, 4. Uloga i nadležnost općinskog načelnika u oblasti ekonomskog razvoja, 5. Nadležnost općinske uprave u lokalnom

ekonomskom razvoju, 6. Uloga općinskih i gradskih agencija za lokalni ekonomski razvoj, 7. Planiranje i izgradnja komunalne infrastrukture, 8. Srednjoročni i dugoročni planovi razvoja općina i gradova.

Izvođenje nastave:
Nastava se organizira dva puta sedmično sa po pet sati interaktivnog predavanja uz korištenje power point prezentacija. Od studenata se zahtjeva aktivno učestvovanje u nastavnom procesu putem postavljanja pitanja, davanja komentara, kritičkog diskursa, pripreme prezentacije, prezentacija eseja i seminarskog rada. Ispit se odvija putem pisanog testa (midterm i završni ispit) koji uključuje pitanja sa višestrukim odgovorima, pitanja koja traže dopunu, te pitanja koja zahtjevaju esejske odgovore.

1. ex katedra 60%
2. prezentacije 40%

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Test	Seminarski rad/prezentacija	Završni usmeni ispit	
5 bodova	20 bodova	35 bodova	40 bodova	

Literatura

Obavezna	1. M. Pejanović, E. Sadiković, Lokalna i regionalna samouprava u Bosni i Hercegovini, TKD Šahinpašić, Sarajevo/Zagreb, 2012. 2. J. Osmanković-M. Pejanović: Euroregije i Bosna i Hercegovina; Fakultet političkih nauka Sarajevo – Centar za razvoj lokalne i regionalne samouprave; Sarajevo 2006. 3. E. Sadiković, Evropa regija – kohezijska politika Evropske unije i zapadni Balkan, Sarajevo: TKD Šahinpašić, 2014. 4. M. Pejanović, H. Zolić, Z. Zlokapa, S. Arnautović; Općine/opštine u Bosni i Hercegovini-socijalne,demografske, ekonomske i političke činjenice; Fakultet političkih nauka Sarajevo – Centar za razvoj lokalne i regionalne samouprave, Sarajevo 2005. 5. Evropska povelja o lokalnoj samoupravi, Savez općina i gradova Federacije BiH, Sarajevo, 2003. 6. Osmanković Jasmina-Mulaomerović Jasminko: Lokalni razvoj i (spelo) turizam, Ekonomski fakultet, Sarajevo, 2010. 7. Forum gradonačelnika, Zbornik radova, ANU BiH, 2014. 8. Mirko Pejanović, Ustavno zakonska uloga lokalnih vlasti u ekonomskom i infrastrukturnom razvoju općina i gradova u Bosni i Hercegovini, časopis Pregled broj 3/2013. 9. Zakon o principima lokalne samouprave u Federacije BiH, Službene novine Federacije BiH, broj 49/06. 10. Zakon o lokalnoj samoupravi u Republici Srpskoj Službeni glasnik RS broj 10/04.
Dodatna	

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: LOCAL AND REGIONAL ADMINISTRATION

Semester	Status	Hours per week		ECTS credit value	Code
		Lectures	Exercises		
Summer	Elective	4	-	5,5	06K19-023

Subject leader: Aida Mulalić, Associate Professor Mirko Pejanovic, Emeritus Professor **E-mail**: aida.mulalic@unze.ba pejanovicm@institut-genocid.unsa.ba	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	None
Subject aims	As part of the lectures, the students will study theoretic basics of local governance, as well as legal-political and system institutions. They will learn about basic models of organization and functioning of local governments from developed European countries. A special segment of the lectures will be related to organization, functioning and development of local self-governance in post-Dayton political development of Bosnia and Herzegovina. An important segment of the subjects presents regional administration. This segment will provide an insight into theoretical determination of the terms region and regionalization, as well as into the concept of Euro region. EU institutions and instruments of regional politics will be a subject of studying too. The students will get introduced to models of organization of some European states and historical development of regions in Bosnia and Herzegovina. In addition to theoretical basics of local and regional self-governance, the students will learn about the legal and statutory role and responsibility of local-governance institutions within the development of goals and policies for local economic and infrastructural development. This is primarily related to the individual roles of municipality councils, mayors and municipality management because the municipalities and cities are leading subjects to economic, social, urban and cultural development of their geographic area.
Learning outcomes	By studying comparative models of local administration in most developed European countries, as well as European standards based in the European declaration of local self-governance, students will be qualified for critical thinking about problems of functioning of local self-governance in Bosnia and Herzegovina. They will also be skilled to critically approach legal, territorial and functional reforms of local self-governance within the Bosnian and Herzegovinian process of EU integration. Students will obtain basic skills and knowledge about the EU policy on regional development, different models of regionalization of EU member states and particularly about the framing of legal and institutional basis of regional development of Bosnia and Herzegovina in the process of EU integration. The program also includes knowledge about the role of local self-governance institutions in local economic development.

Subject curriculum:1. Theoretical concept of local administration: 1. The local community and social basis for self-governance, 2. Elements of local community, 3. Modern theoretic concept of local self-governance, 4. Local self-governance as a way of decentralizing of governance, Local self-governance as a democratic institution, **II**. **European declaration on local administrations:** 1. Theoretic basis of European declaration on local administration, 2. Principles of European declaration on local administration, **III. Comparative models of local administration:** 1. The model of local administration in Federal Republic of Germany, 2. The model of local administration in Kingdom of Sweden, 3. The model of local administration in Switzerland, **IV. Local administration within the political system of Bosnia and Herzegovina:** 1. Socio- historical development of local self-governance in Bosnia and Herzegovina in XX century, 2. Dayton peace agreement and the constitutional position of local self-governance, 3. Political-constitutional concept of local administration in Federation of BiH, 4. Political-constitutional concept of local administration in Republic of Srpska, 5. Brcko District of BiH, 6. Political-constitutional position of cities as units of local administration, 7. Institutional shapes of political participation of citizens in decision-making of public activities in units of local administration in Bosnia and Herzegovina.**V. The reform of local administrationin the integration process of Bosnia and Herzegovina into the EU:** 1. The reform of constitutional-legal frame of local self-government institutions, 2. The reform of geographic organization of local administration units, 3. Functional reform of local administration units and public institutions, **VI. Regions and regional administration:** 1. Term of region, 2. Concept of Euroregion, 3. Political and institutional basis of regional development of the EU, 4. Nomenclature of geographic statistical units, 5. Regional structure of Kingdom of Spain, 6. Italy as a model of "regional state", 7. Regional setup of Federal

Republic of Germany, 8. Historical development of regions and the possibility to implement Euroregion in Bosnia and Herzegovina, **VII. The role and responsibility of local administrations within local economic and infrastructural development:** 1. Theoretical basis of local economic development, 2. The role of municipality and city as units of local administration within local economic development, 3. The role and responsibility of municipality council within economic development, 4. The role and responsibility of mayor within economic development, 5. The responsibility of municipality management in local development, 6. The role of municipality and council agencies within the local economic development, 7. Planning and development of utility infrastructure, 8. Mid and long-term development plans of municipalities and cities.

Learning delivery: The lectures will be held twice a week with five hours of interactive lecturing each time by using power point presentations. The students are required to actively participate in the lectures by asking questions and providing comments of critical discurs, preparation of presentations, presentations of essays and seminar papers. The exam is in a form of writing test (mid-term and final exam) that includes questions with multiple answers, questions to fill-in responses and essay-type questions.

Assessment Rationale:

1. Ex catedra: 60%
2. Presentations: 40%

Assessment Criteria					
Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
5 points	20 points	35 points	40 points		

Reading	
Essential	1. M. Pejanovic, E. Sadikovic, Local and regional administration in Bosnia and Herzegovina, TKD Sahinpasic, Sarajevo, Zagreb, 2012. 2. J. Osmankovic – M. Pejanovic: Euroregions and Bosnia and Herzegovina, Faculty of Political Science, Univeristy of Sarajevo – Center for local and regional development: Sarajevo, 2006. 3. E. Sadikovic, Europe region – cohesional policy of EU and Western Balkan, Sarajevo, TKD Sahinpasic, 2014. 4. M.Pejanovic, H.Zolic, Z. Zlokapa, S. Arnautovic, Municipalities in Bosnia and Herzegovina – social, demographic, economic and political facts: Faculty of Political Science Sarajevo - Center for local and regional development, Sarajevo, 2005. 5. European declaration on local administration, Association of municipalities and cities of Federation of BiH, Sarajevo, 2003. 6. Osmankovic Jasmina-Mulaomerovic Jasminko: Local development and tourism, Faculty of Economics, Sarajevo, 2010. 7. Forum of mayors, collection of studies, ANU BiH, 2014. 8. Mirko Pjeanovic, Constitutional-legal role of local authorities in economic and infrastructural development of of municipalities and cities in Bosnia and Herzegovina, journal Pregled, no. 3/2013. 9. The law on principes of local administration in FbiH, Official Gazzette of Federation of BiH, no. 49/06. 10. The law on local administration of Republic of Srpska, Official Gazzette of RS no. 10/04.
Additional	

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: KOMPARATIVNI EKONOMSKI SISTEMI

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
Ljetni	Izborni	4	-	5,5	06K19-030

Nastavnik: **E-mail**:	**Saradnik**: **E-mail**:

Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Cilj predmeta	Polazeći od pretpostavke da su studenti savladali osnovne ekonomske kategorije na prethodnim godinama dodiplomskog studija, izučava će se ekonomski sistemi koji se međusobno razlikuju prema sljedećim karakteristikama: pravu vlasništva nad sredstvima za proizvodnju, mehanizmu prenošenja informacija relevantnih za proizvodne odluke, nivou odlučivanja kao i motivisanosti privrednih subjekata. Proučava će se konkretni sistemi, velik i imali (teritorijalno), razvijeni, u razvoju, kao i zemlje u tranziciji.
Kompetencije (Ishodi učenja)	Savladavanjem programa student stiče sljedeće opšte sposobnosti: - analize, sinteze i predviđanje rješenja i posljedica, - ovladavanja metodima, postupcima i procesima istraživanja, - razvoj kritičkog i samokritičkog mišljenja i pristupa. Savladavanjem studijskog programa student stiče sljedeće predmetno-specifične sposobnosti: - poznavanje i razumijevanje discipline ekonomskih sistema praćenja i primjena novina u struci u potrebe informaciono komunikacionih tehnologija u ovladavanju znanjima u oblasti međunarodne ekonomije. - očekuje se da će studenti proširiti znanje o ekonomskim kategorijama, biti u stanju da sagledaju sličnosti i razlike pojedinih tipova ekonomskih sistema i moći da porede i analiziraju uspjeh jednih i neuspjeh drugih u sličnim okolnostima i na sličnom nivou razvoja.

Program predmeta:

- Teorijske škole i pravci, metode i tehnike istraživanja u analizi međunarodnih odnosa;
- Razumijevanje pojma i izvora savremenih ekonomskih sistema,
- Problemski razvoj komparativnih sistema,
- Definicije privrednih sistema, kriteriji za njihovu klasifikaciju,
- Komparativna ekonomska statistika,
- Efikasnost ekonomskih sistema i indeks ekonomske slobode,
- Preraspodjela dohotka, Lorencova kriva i Ginikoeficijent,
- Funcionisanje tržišnog sistema, razlozi neupjeha čistog tržišnog sistema i potencijalne koristi/gubici od državne intervencije,
- EU – kratak istorijat, institucije i ekonomske posljedice; Japan – korporativna privreda,
- Evropski kapitalizam – Francuska: od indikativnog planiranja do evropske integracije; Švedska i socijalna demokratija,
- Velika Britanija: tačerizam, privatizacija i njene posljedice,
- Njemačka – kapitalizam uz socijalnu odgovornost,
- Južna Koreja – kasna industrijalizacija,
- Kina – od centralnog planiranja do “jedna zemlja, dva sistema”,
- Indija – od državnog kapitalizma ka liberalizmu,
- Proces tranzicije – od SSSR do Zajednice nezavisnih država,

- Teorija zavisnosti (dependencia) – kapitalizam – neosocijalizam u Latinskoj Americi.

Izvođenje nastave:
Predavanja se izvode uz upotrebu nastavnih sredstava, shema i grafičkih prikaza, kao i tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće studenata. Na predavanjima se analiziraju i rješavaju (studij slučaja) problemi iz različitih ekonomskih sistema. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima.

Provjera znanja:
Provjera znanja studenata se vrši putem testa. Uz to studenti izrađuju seminarske radove koji se prezentiraju i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima. Završnim usmenim ispitom se vrši ocjenjivanje teorijskog znanja studenata i sposobnost primjene tog znanja na rješavanje praktičnih problema u analizi različitih ekonomskih sistema.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Test	Seminarski rad	Usmeni završni ispit		
5 (5%)	20 (20%)	35 (35%)	40 (40%)		

Literatura

Obavezna

1. Danijel Jergini Džozef Stanislav: Komandni visovi: bitka između vlade i tržišta koja preoblikuje moderan svet, Narodna knjiga, 2004 (str. 446),
2. J. Bajec i Lj. Joksimović, Savremeni privredni sistemi, Ekonomski fakultet, Beograd, 2000. (str: 3-21, 421-469, ukupno 67),
3. Čarls V. Kegli Jr. i Judžin R. Vitkof, Svetska politika: trend i transformacija, CSES, FPN, DA, Beograd 2004,
4. Kenet N. Volc, Teorija međunarodne politike, CCVO, Beograd 2008.

Dodatna

1. Čarls V. Kegli Jr. i Judžin R. Vitkof, Svetska politika: trend i transformacija,CSES, FPN, DA, Beograd 2004,
2. Kenet N. Volc, Teorija međunarodne politike, CCVO, Beograd 2008,
3. M. Clarke and B. White (eds.), Understanding Foreign Policy: The Foreign Policy Systems Approach, Edward Elgar, Cheltenham 1989,
4. C. Beitz, Political Theory and International Relations, Princeton University Press, Princeton, NJ 1979.

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: COMPARATIVE ECONOMIC SYSTEMS

Semester	Status	Hours per week		ECTS credit value	Code
		Lectures	Exercises		
Summer	Elective	4	-	5,5	06K19-030

Subject leader: **E-mail**:	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	None
Subject aims	Assuming that the students already obtained knowledge about basic economic categories during their undergraduate studies, this subject will study the systems that differentiate from each other according to following characteristics: right on production resource ownership, mechanism for transfering information relevant for production decisons, leves of decisions, as well as motivation of companies. Small and large systems (developed, emerging as well as transitional countries- geographically) will be subject to studying.

Learning outcomes	By completing the course, students will obtain the following skills: - analysis, synthesis and forecasting of solutions and consequences, - method skills, research activities and processes, - development of critical and self-critical thinking and approach. The following subject-specific skills will be obtained too: - understanding the discipline of economic systems for monitoring and implmentation of expert innovations, use of information technologies by obtainig knowledge in international economy, - students are expected to widen their knowledge in economic categories, be able to review the similarities and differences of individual types of economic systems and be able to compare and analyze the success and failure within similar conditions and similar levels of development.

Subject curriculum:

- Theoretical studies and directions, research methods and techniques for research within analysis of international relations,
- Understanding the terms and sources of modern economic systems, problem development of comparative systems,
- Definitions of economic systems, their classification criteria: Comparative economical statistics, efficiency of economic systems and index of economic freedom,
- Distribution of income, Lorence curve and Gini coefficient, functioning of market systems, reasons for failure of a clean market system and potential benefits/losses caused by state intervention,
- EU – a brief history, institutions and economic consequences, Japan – corporate economy,
- European capitalism – France: from indicative planning to European integration: Sweden and social democracy,
- United Kingdom: Tatcherism – privatisation and its consequences,
- Germany – capitalism with social responsibility,
- South Korea – late industrialisation,
- China: from central planning to "one country-two systems",
- Indija – from state capitalism towards liberalism,
- Process of transition – from USSR to Association of independent states,
- Theory of dependency – capitalism- neo-socialism in Latin America

Learning delivery: The lectures are being held by using lecturing resources, schemes and graphics, as well as active learning techniques and proactive student approach. The lectures analyze and solve (case study) different economic problems. In addition, the students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students.

Assessment Rationale: The knowledge is being assessed based on a written test. In addition, the students prepare seminar papers that are being presented and discussed with other students. The final oral exam evaluates the theoretic knowledge and the capability to use the knowledge to solve practical issues in implementation of development policies and projects.

Assessment Criteria

Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
5	20	35	40		

Reading

Essential

1. Danijel Jergini Džozef Stanislav: Comanding hights: the battle between governments and marketsthat are reshaping the modern world, Narodna knjiga, 2004. (446 page),
2. J. Bajec i Lj. Joksimović, Modern economic systems, Faculty of Economics Belgrade, 2000. (pages: 3-21, 421-469, together 67),
3. Čarls V. Kegli Jr. i Judžin R. Vitkof, World Politics: trend and transformation, CSES, FPN, DA, Belgrade 2004,
4. Kenet N. Volc, International policy theory, CCVO, Belgrade 2008.

Additional	1. Čarls V. Kegli Jr. i Judžin R. Vitkof, World politics: trends and transformation,CSES, FPN, DA, Belgrade 2004, 2. Kenet N. Volc, Theory of international politics, CCVO, Belgrade 2008, 3. M. Clarke and B. White (eds.), Understanding Foreign Policy: The Foreign Policy Systems Approach, Edward Elgar, Cheltenham 1989, 4. C. Beitz, Political Theory and International Relations, Princeton University Press, Princeton, NJ 1979.

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: **CIRKULARNA EKONOMIJA**

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
Ljetni	Izborni	4	-	5,5	06K19-039

Nastavnik: R. prof. dr. sc. Jasmina Mangafić; R. prof. dr. Zijad Džafić **E-mail**: jasmina.mangafic@ef.unsa.ba zijad.dzafic@untz.ba	**Saradnik**: - **E-mail**: -

Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Cilj predmeta	Upoznati studente sa osnovnim obilježjima cirkularne ekonomija. Unaprijediti znanje studenata o cirkularnim modelima poslovanja.
Kompetencije (Ishodi učenja)	Osposobljenost studenata za analizu i kreiranje cirkularnih poslovnih modela.

Program predmeta:

- Uvod u cirkularne poslovne modele
  Primjer cirkularnih poslovnih modela u praksi – od lokalnog ka globalnom
- Razlika između cirkularne i linearne ekonomije
- Poslovni model cirkularnog (kružnog) lanca snabdijevanja
  Primjer primjene cirkularnog (kružnog) lanca snabdijevanja u praksi
- Poslovni model ponovne upotrebe resursa (recikliranje i popravak)
  Studija slučaja: inspiracija iz prakse
- Model produženja životnog vijeka proizvoda
  Studija slučaja: produženje životnog vijeka eletronskih uređaja (pametni telefoni)
- Model – proizvod kao usluga
  Prednosti i izazovi modela proizvod kao usluga
- Model platforme za dijeljenje
  Studije slučaja platformi za dijeljenje

Izvođenje nastave:
Predavanja se izvode uz upotrebu nastavnih sredstava, shema i grafičkih prikaza, kao i tehnika aktivnog učenja i uz uključenost studenata. Na predavanjima se analiziraju i rješavaju (studije slučaja) problemi iz različitih industrijskih grana. Uz to studenti izrađuju seminarske radove na odabrane teme koji se prezentiraju u toku semestra i vodi rasprava o predmetnom problemu sa svim studentima.

Provjera znanja:
Predavanja, seminari, istraživački radovi, stručni i naučni skupovi, prezentacija pisanih radova, proučavanje literature i pozitivnih zakonskih rješenja.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Seminarski rad	Test	Usmeni završni ispit		

5	35	20	40		

Literatura	
Obavezna	6. Mangafić, J.; Veselinović, Lj.; Činjarević, M. (2025). *Cirkularni poslovni modeli*. Univerzitet u Sarajevu – Ekonomski fakultet.
Dodatna	▪ Mitrović, Đ.; Pešalj, B. (2021). *Cirkularna ekonomija - principi, mjerenje i implementacija*. Centar za izdavačku djelatnost. Ekonomski fakultet u Beogradu. ▪ Web portali i platforme za učenje o cirkularnoj ekonomiji.

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: CIRCULAR ECONOMICS

Semester	**Status**	**Hours per week**		**ECTS credit value**	**Code**
		Lectures	**Exercises**		
Summer	Elective	4	-	5,5	06K19-039

Subject leader: Jasmina Mangafić, Full professor; Zijad Džafić, Full professor **E-mail**: jasmina.mangafic@ef.unsa.ba zijad.dzafic@untz.ba	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	No
Subject aims	To familiarize students with the basic characteristics of the circular economy and to improve their knowledge of circular business models. Students will be trained to analyze and develop circular business models
Learning outcomes	Practical application of acquired knowledge in the public sector field and the understanding of concepts, laws, theories, phenomena, structures, processes, relations, procedures, and policies within the field of public sector economics.

Subject curriculum:

- Introduction to circular business models
  Examples of circular business models in practice – from local to global
- Difference between circular and linear economy
- Circular (closed-loop) supply chain business model
  Example of the application of a circular supply chain in practice
- Resource recovery and reuse business model (recycling and repair)
  Case study: inspiration from practice
- Product life extension model
  Case study: extending the life cycle of electronic devices (smartphones)
- Product-as-a-service model
  Advantages and challenges of the product-as-a-service model
- Sharing platform model
  Case studies of sharing platforms

Learning delivery: Lectures are conducted using teaching tools, diagrams, and graphical presentations, as well as active learning techniques with student participation. During lectures, problems from different industrial sectors are analyzed and solved through case studies. In addition, students prepare seminar papers on selected topics, which are presented during the semester and followed by discussion with all students.

Assessment rationale: Lectures, seminars, research papers, participation in professional and scientific conferences, presentation of written papers, study of relevant literature, and analysis of applicable legal frameworks.

Assessment Criteria

Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
5	20	35	40		

Reading	
Essential	Mangafić, J.; Veselinović, Lj.; Činjarević, M. (2025). *Circular business models*. University in Sarajevo – Faculty of Economics.
Additional	▪ Mitrović, Đ.; Pešalj, B. (2021). *Cickular economics - principles, measurements,i implementation*. Centre for publishing. Faculty of Economics Belgrade. ▪ Web portals & platforms for learning about circular economics

UNIVERZITET U ZENICI
EKONOMSKI FAKULTET

Naziv predmeta: **UPRAVLJANJE JAVNIM FINANSIJAMA NA LOKALNOM I REGIONALNOM NIVOU**

Semestar	**Status**	**Broj časova sedmično**		**ECTS bodovi**	**Šifra**
		Predavanja	**Vježbe**		
Ljetni	Izborni	4	-	5,5	06K22-082

Nastavnik: V. prof. dr. sc. Jasmina Džafić **E-mail**: jasmina.dzafic@unze.ba	**Saradnik**: - **E-mail**: -
Predmeti koji su preduvjet za polaganje	Nema
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da studente upozna sa teorijskim i institucionalnim okvirom upravljanja javnim finansijama na lokalnom i regionalnom nivou, te da razvije njihove analitičke i praktične kompetencije za planiranje, upravljanje, evaluaciju i kontrolu budžetskih i razvojnih procesa u jedinicama lokalne samouprave.
Kompetencije (Ishodi učenja)	Studenti će biti osposobljeni analizirati sistem i institucionalni okvir lokalnih i regionalnih javnih finansija, procijeniti fiskalni kapacitet i budžetske mogućnosti jedinica lokalne samouprave, primijeniti principe budžetskog i programskog planiranja, te evaluirati izvore finansiranja, zaduženost i fiskalnu održivost u funkciji lokalnog i regionalnog razvoja.

Program predmeta:

Teorijski i institucionalni okvir
- Pojam i značaj lokalnih javnih finansija
- Fiskalna decentralizacija u Bosni i Hercegovini i Federaciji BiH
- Fiskalna autonomija i međuvladini fiskalni odnosi

Budžetsko upravljanje
- Budžet kao finansijski plan, strateški dokument i pravni akt
- Budžet kao instrument ekonomske i razvojne politike
- Budžetski proces i budžetski kalendar
- Transparentnost i odgovornost u budžetskom procesu
- Programsko budžetiranje

Upravljanje javnim prihodima
- Lokalni porezi i neporezni prihodi
- Raspodjela poreznih prihoda između nivoa vlasti
- Fiskalni kapacitet jedinica lokalne samouprave

Upravljanje kapitalnim ulaganjima

- Program kapitalnih ulaganja
- Utvrđivanje prioritetnih projektnih zahtjeva
- Vrste, načini i metode finansiranja kapitalnih investicija
- Finansiranje iz fondova EU – budžetski i razvojni efekti
- Nacrt kapitalnog programa i budžetskih dokumenata

Upravljanje dugom i finansijska održivost

- Kreditna sposobnost jedinica lokalne samouprave
- Upravljanje dugom
- Kratkoročno i dugoročno finansiranje
- Municipalne (gradske) obveznice

Finansijska analiza i izvještavanje

- Analiza finansijskih mogućnosti lokalnih zajednica
- Finansijski i statistički izvještaji
- Pokazatelji fiskalne stabilnosti i održivosti

Izvođenje nastave:

Predavanja uz upotrebu prezentacija, analitičkih shema, grafičkih prikaza i finansijskih izvještaja jedinica lokalne samouprave. Primjenjuju se metode aktivnog učenja kroz analizu budžetskih dokumenata, studije slučaja iz prakse lokalnih i regionalnih zajednica te vođene diskusije o fiskalnoj decentralizaciji, upravljanju kapitalnim ulaganjima i javnom dugu. Studenti izrađuju seminarski rad zasnovan na analizi budžeta ili finansijske održivosti konkretne jedinice lokalne samouprave, koji se prezentira i predmet je stručne rasprave.

Provjera znanja:

predavanja uz upotrebu prezentacija, analitičkih shema, grafičkih prikaza i finansijskih izvještaja jedinica lokalne samouprave. Primjenjuju se metode aktivnog učenja kroz analizu budžetskih dokumenata, studije slučaja iz prakse lokalnih i regionalnih zajednica te vođene diskusije o fiskalnoj decentralizaciji, upravljanju kapitalnim ulaganjima i javnom dugu. Studenti izrađuju seminarski rad zasnovan na analizi budžeta ili finansijske održivosti konkretne jedinice lokalne samouprave, koji se prezentira i predmet je stručne rasprave.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Seminarski rad	Test	Usmeni završni ispit		
5	35	20	40		

Literatura

Obavezna	• Bajo, A. i ostali, 2020. Financije županija, gradova i općina. Ekonomski fakultet. Sveučilište u Zagrebu.
Dodatna	• Priručnik za programsko budžetiranje. MEG projekat, United Nations Development Programme. • Douglas, M.F., et al., 2015. Budgeting for local governments and communities. M.E. Sharp, Inc. New York. • Farvacque-Vitkovic, C. & Kopanyi, M., 2014. Municipal Finances: A Handbook for Local Governments. International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. Washington, DC.

UNIVERSITY OF ZENICA
FACULTY OF ECONOMICS

Subject title: MANAGEMENT OF PUBLIC FINANCE ON LOCAL AND REGIONAL LEVEL

Semester	Status	Hours per week		ECTS credit	Code
		Lectures	Exercises		

				value	
Summer	Elective	4	-	5,5	06K22-082

Subject leader: Jasmina Džafić, Associate professor **E-mail**: jasmina.dzafic@unze.ba	**Subject assistant**: **E-mail**:

Pre-requisites	None
Subject aims	The aim of the course is to familiarize students with the theoretical and institutional framework of public financial management at the local and regional levels, and to develop their analytical and practical competencies for planning, managing, evaluating, and controlling budgetary and development processes in local self-government units.
Learning outcomes	Students will be trained to analyze the system and institutional framework of local and regional public finances, assess the fiscal capacity and budgetary potential of local self-government units, apply the principles of budgetary and program planning, and evaluate sources of financing, levels of indebtedness, and fiscal sustainability in the context of local and regional development.

Subject curriculum:

Theoretical and Institutional Framework
- Concept and importance of local public finances
- Fiscal decentralization in Bosnia and Herzegovina and the Federation of BiH
- Fiscal autonomy and intergovernmental fiscal relations

Budget Management
- The budget as a financial plan, strategic document, and legal act
- The budget as an instrument of economic and development policy
- The budget process and budget calendar
- Transparency and accountability in the budget process
- Program-based budgeting

Public Revenue Management
- Local taxes and non-tax revenues
- Distribution of tax revenues among levels of government
- Fiscal capacity of local self-government units

Capital Investment Management
- Capital investment program
- Identification of priority project requirements
- Types, modalities, and methods of financing capital investments
- Financing from EU funds – budgetary and development effects
- Drafting the capital program and budget document

Debt Management and Financial Sustainability
- Creditworthiness of local self-government units
- Debt management
- Short-term and long-term financing
- Municipal (city) bonds

Financial Analysis and Reporting
- Analysis of the financial capacity of local communities
- Financial and statistical reports
- Indicators of fiscal stability and sustainability

Learning delivery:
Lectures are delivered using presentations, analytical schemes, graphical representations, and financial reports of local self-government units. Active learning methods are applied through the analysis of budget documents, case studies from the practice of local and regional communities, and guided discussions on fiscal decentralization, capital investment management, and public debt. Students prepare a seminar paper based on the analysis of the budget or the financial sustainability of a specific local self-government unit, which is presented and discussed in a professional setting.

Assessment rationale:
Lectures are delivered using presentations, analytical schemes, graphical representations, and financial reports of local self-government units. Active learning methods are applied through the analysis of budget documents, case studies from the practice of local and regional communities, and guided discussions on fiscal decentralization, capital investment management, and public debt. Students prepare a seminar paper based on the analysis of the budget or the financial sustainability of a specific local self-government unit, which is presented and discussed in a professional setting.

Assessment Criteria					
Lectures	Exercises	Practice	Teoretical exam		
5	35	20	40		

Reading	
Essential	1. Bajo, A. i ostali, 2020. Financije županija, gradova i općina. Ekonomski fakultet. Sveučilište u Zagrebu.
Additional	• Priručnik za programsko budžetiranje. MEG projekat, United Nations Development Programme. • Douglas, M.F., et al., 2015. Budgeting for local governments and communities. M.E. Sharp, Inc. New York. • Farvacque-Vitkovic, C. & Kopanyi, M., 2014. Municipal Finances: A Handbook for Local Governments. International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank. Washington, DC.

OPIS IZMJENA I DOPUNA STUDIJSKOG PROGRAM

OPĆE INFORMACIJE O IZMJENAMA I DOPUNAMA STUDIJSKOG PROGRAMA

1. Naziv studijskog programa	**Lokalni ekonomski razvoj i politika**			
2. Nosilac studijskog programa	**Ekonomski fakultet Univerziteta u Zenici**			
3. Tip studijskog programa	Stručni studijski program		**Univerzitetski studijski Program**	
4. Nivo studijskog programa	Prediplomski	**Postdiplomski**	Integrirani	
5. Način izvođenja studijskog programa	Klasični	**Mješoviti (klasični + on line)**	On line u cijelosti	
6. Akademski/stručni naziv po završetku studija	**Magistar ekonomije s naznakom odsjeka**			
7. Ukupan broj ECTS bodova	Prije promjene	**60**	Poslije promjene	**60**
8. Odluka NNV o prihvatanju izmjena i dopuna (dostaviti u prilogu)				
9. Odluka ili rješenje o odobrenju studijskog programa (dostaviti u prilogu)				
10. Opseg izmjena i dopuna studijskog programa	Broj ECTS bodova nepromijenjenoga dijela programa:		**49**	
	Broj ECTS bodova promijenjenoga dijela programa:		**11**	
11. Redni broj izmjena i dopuna studijskog programa				
12. Procjena postotka promjena, izmjena i dopuna studijskog programa	a) **Manje od 20%** b) Više od 20%, a manje od 40% c) Više od 40%			

R.b.	Naziv predmeta koji se mijenja/koji se nadopunjuje	Broj ECTS bodova predmeta koji se mijenja		Obrazloženje
		Prije promjene	Poslije promjene	

1.	Monitoring i evaluacija razvojnih projekata	5,5	7,5	Promijenjen naziv predmeta Izrada i evaluacija razvojnih projekata u Monitoring i evaluacija razvojnih projekata i promijenjen statis predmeta iz izbornog u obavezni, a predmet Makroekonomske strategije postaje izborni, uz uključivanje dijela gradiva iz predmeta Makroekonomske strategije na predmet Monitorinig i evaluacija razvojnih projekata.
2.	Lista izbornih predmeta	5,5	5,5	Proširena postojeća lista izbornih predmeta sa 2 nova premeta: Cirkularna ekonomija i Upravljanje javnim finansijama na lokalnom i regionalnom nivou.

Matrica kompetencija Akademskog studijskog programa II ciklusa studija, Odsjek: Lokalni ekonomski razvoj i politika

Ishodi učenja na nivou SP-a / PREDMETI	Sposobnost samostalne izrade i revizije strategija lokalnog ekonomskog razvoja i njihovo integriranje u planove viših nivoa vlasti (kantonalni, entitetski, državni)	Vještina formulisanja horizontalnih i vertikalnih mjera industrijske politike s ciljem podizanja konkurentnosti, uz razumijevanje procesa deindustrijalizacije i reindustrijalizacije u kontekstu BiH	Detaljno razumijevanje složene strukture vlasti i nadležnosti jedinica lokalne samouprave u FBiH, RS i Brčko Distriktu	Sposobnost kritičke analize veličine, uloge i efikasnosti javnog sektora u BiH, te prepoznavanje slabosti i predlaganje mjera za reformu javne uprave i javnih preduzeća	Razumijevanje uloga i odnosa između zakonodavne i izvršne vlasti, te nadležnosti općinskih službi u lokalnom razvoju	Razumijevanje uticaja globalnih i nacionalnih makroekonomskih kategorija (inflacija, nezaposlenost, BDP) na lokalne zajednice i sposobnost prilagođavanja lokalnih politika tim trendovima	Sposobnost analize strukture lokalne industrije i identifikacije "izlazećih" (zastarjelih) i "dolazećih" (perspektivnih) industrija radi privlačenja investicija	Poznavanje mehanizama prekograničnе saradnje i formiranja euroregija kao instrumenta za povlačenje EU sredstava i jačanje regionalnog razvoja	Sposobnost analize uskladenosti domaćeg zakonodavstva su principima Europske povelje	Sposobnost uspostavljanja efikasne saradnje između javnog, privatnog i nevladinog sektora kao ključnog preduslova za održivi lokalni ekonomski razvoj	Poznavanje politike regionalnog razvoja Europske unije i sposobnost oblikovanja institucionalnog okvira u BiH radi harmonizacije sa EU standardima i pristupa fondovima	Detaljno poznavanje nadležnosti i načina odlučivanje ključnih institucija EU i njihovog uticaja na ekonomske politike država članica i kandidata	Razumijevanje faza pridruživanja EU, obaveza iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i neophodnih ekonomskih reformi za tanzvo	Sposobnost uporedbe fiskalnih, monetarnih i strukturnih politika u BiH sa standardima i irendovima u Europskoj uniji	Sposobnost analize uzroka siromaštva i nejednakosti te kreiranje razvojnih politika koje osiguravaju socijalnu inkluziju i ravnomjeran razvoj lokalne zajednice	Sposobnost ocjene konkurentske pozicije lokalne privrede na globalnom tržištu te definisanje mjera za unapređenje poslovnog okruženja na mikro i makro nivou	Razumijevanje mehanizama finansiranja javnih potreba i lokalnog razvoja, uključujući budžetska sredstva, eksterne izvore i modele sufinansiranja projekata	Sposobnost strateškog promišljanja u uslovima dinamičkih promjena i nesigurnosti, te kreiranje odgovarajućih politika za oporavak lokalnih zajednica	Primjena interdisciplinarnih naučnih metoda za istraživanje fenomena ekonomskog razvoja, pisanje stručnih studija i elaborata te prezentaciju nalaza donosiocima odluka	Razumijevanje pravnih, teritorijalnih i funkcionalnih aspekata reforme lokalne samouprave u BiH i komparacija sa modelima u razvijenim zemljama EU	Sposobnost različavanja i vrednovanja različitih europskih modela lokalne uprave i procjena njihove primjenjivosti u kontekstu BiH	Analiza efikasnosti pružanja javnih dobara i usluga na lokalnom nivou, te razumijevanje teorijskih i praktičnih aspekata državne intervencije u privredi	Izrada mjera za rješavanje problema nezaposlenosti na mikro nivou kroz cijene industrijske politike i lokalne inicijative za zapošljavanje	Sposobnost tumačenja statističkih pokazatelja razvoja (industrijska proizvodnja, fiskalni kapacitet, demografija) u svrhu donošenja razvojnih odluka	Razumijevanje značaja poslovnog povezivanja (klasteri) i sposobnost umrežavanja privrednih subjekata radi jačanja lokalne konkurentnosti	Konceptualno razumijevanje i sposobnost izrade kompleksnih strateških elaborata koji povezuju ekonomske, socijalne i prostorne aspekte razvoja	Sposobnost analize i unapređenja kapaciteta lokalnih razvojnih agencija i općinskih službi za Implementaciju razvojnih projekata	Sposobnost kreiranja logičke matrice projekta, definisanje intervencijske logike i razumijevanja teorije promjene u razvojnim intervencijama	Sposobnost uspostavljanja indikatora uspješnosti (KPI), planiranja prikupljanja podataka i provođenja monitoringa tokom implementacije projekta radi pravovremenih korektivnih akcija	Sposobnost vrednovanja projekata prije početka (studija izvodljivosti) i nakon završetka, koristeći kriterije relevantnosti, efikasnosti, efektivnosti, uticaja i održivosti	Razumijevanje procedura Europske unije za upravljanje projektima i specifičnosti evaluacije projekata finansiranih iz IPA fondova	Integracija principa ekonomske efikasnosti, socijalne pravde i ekološke održivosti u sve aspekte planiranja industrijskih i lokalnih politika	Sposobnost izrade kompleksnog metodološkog dizajna istraživanja, uključujući različitih i operacionalizaciju latentnih i manifestnih varijabli, te odabir adekvatnih instrumenata mjerenja	Samostalna primjena softverskih paketa za izradu i upravljanje bazama podataka, provođenje statističkih testova i generisanje grafičkih prikaza rezultata istraživanja	Sposobnost sinteze i interpretacije rezultata istraživanja te pisanja izvještaja prema akademskim standardima referentnih publikacija i metodologiji izrade magistarskog rada	Sposobnost definisanja ciljne populacije i odabira odgovarajuće metode uzorkovanja, te samostalno prikupljanje primarnih i sekundarnih podataka za dalju statističku obradu	Sposobnost prikupljanja podataka putem ankete, fokus grupa i intervjua, te njihova triangulacija radi dobivanja objektivne slike o uspješnosti projekta	Sposobnost kritičke analize post-konfliktne obnove i tranzicije ekonomije BiH (od 1995. do danas), uključujući procese privatizacije i liberalizacije tržišta	Sposobnost analize uslova trgovine, tehničkih standarda i regulativa potrebnih za plasman bosanskohercegovačkih proizvoda na jedinstveno europsko tržište	Sposobnost komparacije različitih privrednih sistema (tržišni, planski, mješoviti) na osnovu kriterija vlasničkih prava, alokacije resursa i motivacije subjekata	Sposobnost izračuna i interpretacije Lorencove krive i Gini koeficijenta za analizu raspodjele dohotka i socijalne pravde u različitim državama	Sposobnost različavanja anglosaksonskog, socijalno-tržišnog i državnog kapitalizma	Korištenje međunarodnih indeksa za procjenu nivoa ekonomske slobode, vladavine prava i otvorenosti tržišta u komparativnoj perspektivi	Kritička analiza uloge države u ekonomiji, sistema socijalne zaštite i redistribucije u razvijenim europskim zemljama nasprам modela u razvoju	Osposobljenost studenata za analizu i kreiranje cirkularnih poslovnih modela.	Sposobnost analize sistema i institucionalnog okvira lokalnih i regionalnih javnih finansija	Sposobnost procjene fiskalnog kapaciteta i budžetskih mogućnosti jedinica lokalne samouprave	Sposobnost primjene budžetskog i programskog planiranja te evaluacije izvora finansiranja, zaduženosti i fiskalne održivosti u kontekstu lokalnog i regionalnog razvoja
Primijenjene kvantitativne i kvalitativne metode u ekonomiji																	x														x	x	x	x													
Industrijska politika	x	x				x	x					x					x			x	x	x																										
Monitoring i evaluacija razvojnih projekata	x						x				x	x					x	x	x		x	x	x	x	x	x	x																				
Lokalni ekonomski razvoj	x	x		x		x	x				x	x				x	x	x		x	x	x																										
Ekonomija javnog sektora				x							x	x				x		x		x	x						x																					
IZBORNI PREDMETI:																																																	
Makroekonomske strategije	x					x									x	x			x	x					x																								
Ekonomija BiH i EU	x	x		x		x						x	x	x	x		x		x	x	x	x	x																									
Lokalna i regionalna uprava	x		x	x	x		x	x	x	x	x							x						x	x																							
Komparativni ekonomski sistemi		x		x		x									x	x			x	x																												
Cirkularna ekonomija							x											x										x																			
Upravljanje javnim finsnijama na lokalnom i regionalnom nivou																																																